

DŮM SOCIÁLNÍ PÉČE KRALOVICE, P. O.

Plzeňská 345, 331 41 KRALOVICE, IČO 49748190, www.dspkralovice.cz

☎ 373 301 111, fax 373 301 112, e-mail: podatelna@dspkralovice.cz

---

3/14

OBČASNÍK NÁŠ DOMOV

**DŮM SOCIÁLNÍ PÉČE
KRALOVICE**

ÚVODNÍ SLOVO

Milí čtenáři našeho občasníku,

je začátek prosince, období adventu, a proto je toto číslo občasníku sváteční. Snažila jsem se vybrat zajímavé články, vztahující se k vánočním svátkům, tak doufám, že se mně to povedlo.

Na televizních obrazovkách se za chvíli objeví typické vánoční pohádky, mezi něž patří také Princezna se zlatou hvězdou na čele, kterou si zahrála Marie Kyselková, jaké bylo natáčení pohádky, se dočtete v článku, který je věnován této herečce. K vánočním svátkům dříve patřily koledy a vánoční písně, jaký byl jejich význam, se dozvíte ve stejnojmenném článku. Ve vánoční povídce o andělovi zjistíte, z jakého důvodu byl u jeslíček oslík a voleček. Velmi zajímavá je také historie adventního věnce. První adventní věnec byl vyroben přibližně před 150-ti lety, jak původně vypadal a kdo se o něj zasloužil, si přečtete v jednom z následujících článků. A jako vždy na závěr si protrénujete paměť prostřednictvím kvízu a hádanek, tentokrát s vánoční tematikou.

Přeji Vám příjemné prožití vánočních svátků a hodně štěstí v novém roce.

Adéla Tyvoňáková
redaktorka občasníku

PŘIPRAVOVANÉ AKCE V DSP NA PROSINEC 2014

- 3. 12. od 14:00 Základní umělecká škola Kralovice
– hudební vystoupení
- 5. 12. odpoledne Mikuláš
- 7. 12. od 14:00 Žihelský pěvecký sbor
- 8. 12. od 10:00 vánoční předčítání s Městskou knihovnou Kralovice
- 10. 12. od 10:00 vystoupení dětí z Mateřské školy Kralovice
- 19. 12. rozsvícení vánočního stromku ve spol. místnosti
- 20. 12. od 14:00 vystoupí Hradecké panenky
- 22. 12. od 16:00 vánoční večírek
- 30. 12. od 16:00 silvestrovský večírek

NAROZENINOVÝ OSLAVENCI V MĚSÍCI PROSINCI

- 1. 12. Němcová Milena**
- 2. 12. Soprová Jarmila**
- 8. 12. Soutner Oldřich**
- 29. 12. Kadeřávek Pavel**

**VŠEM OSLAVENCŮM SRDEČNĚ
GRATULUJEME!**

PRINCEZNA SE ZLATOU HVĚZDOU NA ČELE

Marie Kyselková

Půvabná zrzavá princezna se zlatou hvězdou na čele - tato jediná role stačila Marii Kyselkové zajistit místo mezi nesmrtelnými filmovými princeznami. Její život ale úplně pohádkový nebyl.

Původně měla Marie hrát jednu z princezen, které se ucházejí o prince Radovana, ale Miriam Hynková, představitelka hlavní role, však vážně onemocněla, a tak se nakonec princeznou Ladou stala právě Marie. Bylo jí tehdy 24 let a za sebou měla tři malé filmové role. Toto byla její první hlavní. A zároveň také její poslední film.

Pohádka, kterou režíroval Martin Frič měla silné herecké obsazení: Laskavého krále Hostivíta hrál František Smolík, mrzoutského kuchaře Stanislav Neumann, laskavou chůvu Jarmila Kurandová, chvástavého krále Kazisvěta Martin Růžek.

A k tomu byla navíc pohádka veršovaná. Vyznávat lásku v rýmech, to ještě jde, ale jen zkuste vést ve verších přijímací pohovor! Příhody z natáčení tak měla mladá Maruška spíš trapné než veselé. "Přicházím na zámek v myším kožíšku. Stojí tam vysoký, vyhublý pán, Theodor Pištěk. Ptá se - Holka, co tady děláš? Odpovídám: U vás v zámku by mi práci nedali? Stop. Podruhé. Zase stop. A potřetí, podesáté, popatnácté... K mistrům hercům jen zbožně vzhlížela, ale s oběma "Pepíky" - Zímou i Vinklářem - vycházela dobře. Však také byli na place jediní mladí.

Pro Josefa Zímu to byl teprve druhý film, který natočil. Marie se mu moc líbila, ale byl šťastně ženatý s herečkou Evou Klepáčovou (mj. Káča z pohádkového filmu Hrátky s čertem). Jako budoucí princ moc dobrý první dojem nedělal. Do šatny vešel unaveným krokem a se švidravými očima, neboť celou noc před natáčením milostné scény

s Ladou oslavoval narození dcery Zuzanky.

Marie Kyselková byla zase velmi zamilovaná do Petra Haničince. Poznala ho ve dvaceti, když se rozváděl se svou první ženou Štěpánkou. Později si ho vzala a narodil se jim syn Ondřej.

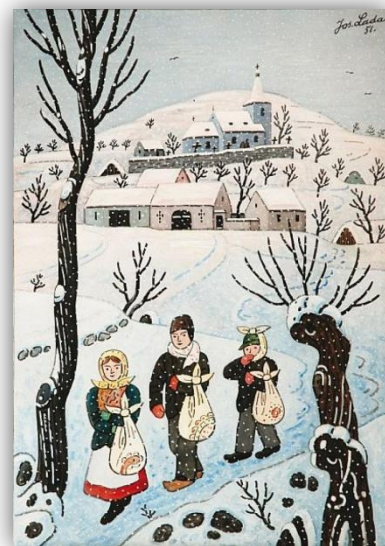
A tak sympatie mezi herci vždy zůstaly jen v rovině přátelství, kdy si navzájem stěžovali na drobné nepříjemnosti natáčení jako nošení nepohodlné paruky nebo každodenní nalepování zlaté hvězdy, od které měla "princezna" pořádně odřené čelo. "Princ" zase trpěl pokaždé, když musel oblékat potupné punčocháče - nesmířila ho s nimi ani možnost pochlubit se sportem vypracovanými lýtky.

Marie Kyselková byla vzorná dcera i manželka. Za jeden natáčecí den dostávala 240 Kčs. Dnes to vypadá jako hodinová mzda, ale tehdy to byly velké peníze. Všechny je posílala mamince. Stejně loajálně se chovala i k partnerům. Přestože dostala mnoho dalších nabídek k natáčení, dala přednost rodině před kariérou. Manželství s charismatickým, ale záletným hercem však nakonec udržet nedokázala. Rozvedli se po patnácti letech, kdy tolerovala jeho - jak tomu říkala - "noční život". Svého druhého manžela, o dvanáct let mladšího zubního lékaře potkala čtvrt roku po rozvodu na svatbě známé. Z tohoto manželství se narodily dvě dcery, Alžběta a Žofie, a paní Marie se stala maminkou a manželkou na plný úvazek. K filmu ani divadlu se už nikdy nevrátila. Čas od času si přivydělala domácími pracemi pro podniky. Jejím nejdelším zaměstnáním byla vrátná na recepci strahovských kolejí. Tu dělala víc než 15 let - a studenti si svou "princeznu Ladu" moc oblíbili. Aby také ne, když s pohádkou, kde jí to tak slušelo, vyrůstali!

VÁNOČNÍ PÍSNĚ A KOLEDY

Neodmyslitelnou součástí „svatých nocí“ bývaly koledy, spojené s obchůzkou po domech. Přitom se zpívaly písně liturgické i lidové. V jejich obsahu je zachycena nálada zimního času, veselé lidové muzikantství, mnohdy i sociální skladba obyvatel venkova. Navíc koleda obsahuje přání všeho dobra: zdraví, štěstí, požehnání, úrodu na poli, hojnost dobytka ve chlévě. Náboženské koledy opěvují cestu do Betléma, narození Ježíška, starost o jeho život.

Každým rokem obcházeli dospělí koledníci i děti po vesnicích a městech, zpívali na ulicích, ve dvorech, i v domech. Na vsi byl stálým koledníkem obecní pastýř. Chodil po koledě často i se svou ženou, dětmi, pomocníky, někdy i s hudebníky. Kouzlo Vánoc s pastýřským vytrubováním a koledováním bylo důležitým inspiračním zdrojem české hudbě. Bohatství českých vánočních koled je zaznamenáno v českých kancionálech, které ovlivnily styl tzv. pastorel – drobných vánočních jedno i vícehlasých zpěvů s doprovodem smyčcových i dechových nástrojů. V pastorelách, které hojně skládali čeští kantoři, se prolínají nápěvné prvky koled a světských lidových písní s hudbou umělou. Některé pastorely, zejména česká vánoční mše Jakuba Jana Ryby „Hej mistře, vstaň bystře“ patří dodnes ke stálému vánočnímu repertoáru kostelních kůrů. Z vánočních písní umělých je nejznámější „Tichá noc“. Napsal ji 23. prosince 1818 Josef Mohr a obsahovala šest textových strof. Hudbu složil učitel Franz Gruber. Tato píseň pronikla do celé Evropy i zámoří například do Japonska, na Tahiti, Havaj a Filipíny. Znájí ji ovšem i v Africe, stejně jako v Zairu, Keni a dokonce na Madagaskaru. Podle odhadů bylo vydáno několik miliónů nosičů s pěti sty variantami „Tiché noci“.

Vánoční atmosféru koledování nám dodnes živě přibližují kresby Josefa Lady.

VÁNOČNÍ VYPRÁVĚNÍ

Co se andělovi nelíbilo, aneb proč byl u jesliček oslík s volečkem

Zatímco Josef s Marií putovali do Betléma, jeden z andělů svolal všechna zvířata, aby mezi nimi vybral ta nejvhodnější, která budou v chlévě pomáhat Svaté rodině.

Jako první se samozřejmě hlásil lev: "Jen král je hoden sloužit Králi světa," zavrčel. „Já se postavím ke vchodu a každého, kdo by se chtěl k Ježíškovi jen přiblížit, roztrhám!" „Jsi příliš hrubý," odmítl ho anděl.

Andělovi se k nohám ihned začala lísat liška. Vychytrale ho s nevinným pohledem přesvědčovala: "Nejvhodnější jsem přece já. Každého rána pro Božího syna ukradnu nejlepší med a mléko. A Marie s Josefem se se mnou také budou mít dobře. Každý den jim přinesu mlad'oučkou slepici." "Ty jsi příliš nepoctivá," namítl anděl.

Po těch slovech před andělem roztáhl svůj nádherný ocas páv. Zamával mu peřím duhových barev před očima a prohlásil: "Se mnou se i obyčejná stáj změní v královský palác, který by jim záviděl i Šalomoun!" "Ty jsi zase moc pyšný," mýnil anděl.

Zvířata předstupovala před anděla jedno po druhém a vychvalovala své největší přednosti. Marně. Andělovi se nezamlouvalo ani jedno z nich. Ale všiml si osla a vola. Pracovali na poli u vesničana, který bydlel poblíž betlémské stáje.

Anděl na ně zavolal: "A co můžete nabídnout vy?" "Nic," odpověděl osel a sklopil skromně dlouhé uši. "My jsme se nenaučili ničemu - jenom pokoře a trpělivosti. Všechno ostatní nám přinese jenom rány holí." Vůl však nespěšně namítl, aniž by vzlédl od země: "Ale čas od času bychom mohli odhánět mouchy dlouhým ocasem." Konečně se anděl spokojeně usmál: "Právě vás jsem potřeboval!"

HISTORIE ADVENTNÍHO VĚNCE

Zvyk používání adventního věnce je starý přibližně 150 let. První adventní věnec měl podobu dřevěného kola od vozu. Jeho dějiny nás vedou do nejnižších sociálních vrstev obyvatel Hamburku minulého století (19. století), přesněji do – Záchraného ústavu pro opuštěné děti -, který se nazýval „Na drsném rohu“. Byla to slámou pokrytá ratejna, chatrč na zapadlém okraji města. Zde pracoval tehdy Johan Himlich Wichern, mladý pedagog a později zakladatel „Vnitřní misie“, který v Göttingenu a v Berlíně studoval teologii.

V roce 1839 poprvé pověsil tento kněz, před vánocemi, od stropu dřevěný kruh se svícemi. Celkem po obvodu kruhu bylo 23 svící (4 velké – bílé a 19 malých – červených) na každý den do Štědrého dne. Denně během krátké pobožnosti, nejprve v polední přestávce a později za svítání, byla zapálena svíce. V roce 1851 poprvé vyzdobena celá jídelna tohoto útulku jedlovými větvemi, stejně tak byl zdoben i věnec. Tento předvánoční zvyk se šířil velmi rychle. Poprvé měli adventní věnec v kostele v Cáchách.

Kruhová podoba věnce symbolizuje ustavičnou cestu slunce a zároveň i věčnost. Noci v prosinci jsou nejtmaější v roce. Je to čas bludiček, skřítků a bílých paní, jejichž návštěva, jak se věřilo, zaručila velkou úrodu pro příští rok. Věnce, které byly v oknech obydlí a dvorců, měli ukázat cestu těmto bytostem. A od těchto světél až k adventnímu věnci, který ohlašuje blízké narození Krista, je už krátká cesta. Adventní věnec, jak se domníváme, je nejspíš opakování jednoho starého zimního zvyku. Tento zvyk se vrací tak, jako mnoho jiných, zpět ke kouzlu kruhu a stojí jako symbol pro přírodní sílu. Zelené větve byly v předkřesťanské době přinášeny do domů a chatrčí. Vonící větve jedlí, jak se věřilo, slouží přátelským lesním duchům jako útočiště a věnce ze slámy měly přinášet požehnání, odrážet zlé duchy. Proto se také obvazovaly zlatými stuhami, znamení slunce.

Tradiční barva adventního věnce je však červená a zelená. Červená upomíná na krev Kristovu prolitou za spásu světa, obě barvy pak symbolizují život. Jako ozdoba se používají také jablíčka, od časů ráje jsou plody života – kulaté jako věnec sám a dobré jako Boží přízeň.

VÁNOČNÍ KVÍZ

1. Větvičky zlatého deště nebo třešně, které mají na Štědrý den ve váze rozkvést, se řežou na:

- a) Mikuláše
- b) Barboru
- c) Lucii

2. Čtyřnedělnímu období spojenému s očekáváním příchodu Vánoc se v křesťanské tradici říká:

- a) Půst
- b) Pokání
- c) Advent

3. Tradičně se na Štědrý večer podává v Krkonoších a v Podkrkonoší:

- a) Hubník
- b) Guláš ze skopce
- c) Ovesná kaše

4. Autorem nejznámější české vánoční mše „Hej mistře“ je:

- a) F. L. Věk
- b) Jan Křtitel Vaňhal
- c) Jakub Jan Ryba

5. Tato skladba zaznívá v kostelech na Štědrý den na mši, která se slouží:

- a) Časně ráno
- b) V poledne
- c) O půlnoci

6. Mezi staré štědrovečerní zvyky v mnoha rodinách patřilo:

- a) Stavění májky
- b) Zdobení vajec
- c) Překrajování jablek

Správné odpovědi:

1	2	3	4	5	6
B	C	A	C	C	C

Zimní hádanky

- 1. Přišel k nám bílý kůň, zalehl nám celý dvůr. Co je to? .....
- 2. Přišel k nám host, spravil nám most, bez dláta a přece je pevný dost. Co to je?
.....
- 3. Čtyři nožky, dvě trnožky, v zimě běží, v létě leží. Co je to? .....
- 4. Dvanáct čápů, padesát dva koroptví, tři sta pětadesát ptáků jedno vejce snědli. Co je to? .....

Správné odpovědi:

Hádanky: 1. Sníh, 2. Mráz, 3. Sáně, 4. Rok.

